

Nieuwe Kerk Wormer

☐ [Kerkstraat 8 | Wormer](#) | alleen op zaterdag 10:00 - 16:00 uur

☐ www.pknwormer.nl

Kom naar de opening van Open Monumentendag door burgemeester Michel, zaterdag om 10 uur.

De Nieuwe Kerk is gebouwd op een kleine terp waarop al vanaf het jaar 1000 een 'kerkgebouw' heeft gestaan. Tijdens opgravingen in de vijftiger jaren zijn er resten gevonden van een stenen gebouw uit de 11e eeuw. Daarvoor heeft er waarschijnlijk een houten gebouw gestaan. In de 15e eeuw is de oude kerk gebouwd, de voorloper van deze Nieuwe kerk. Een groot deel van het interieur uit de Oude Kerk is in dit kerkje geplaatst.

De Nieuwe Kerk, zijn geschiedenis en zijn 'bewoners' in het heden

De oude Kerk was gewijd aan Maria Magdalena. Wat later, toen de scheepvaart belangrijk werd, was de belangrijkste Heilige St. Odulphes, zijn beeld werd jaarlijks op zijn naamdag in een processie door het dorp gedragen. Het was dan ook jaarmarkt en kermis. Dit alles speelde zich af in en rond de kerk wat in die tijd het centrum van het dorp was. Het dorpsbestuur zetelde in het Rechthuis die half over de Dorpsstraat tegenover de Kerkstraat stond. Ook waren de burgemeesters meestal nauw betrokken bij het kerkbestuur. Getuige de Burgemeestersbank die tegenover de preekstoel stond en rijk versierd was met houtsnijwerk. Hierop waren vijf deugden uitgesneden die men wenste dat de burgemeesters die bezaten. Ook op het doophek zijn vijf deugden uitgesneden en deze zijn nog steeds te bewonderen. Het doophek stond rond de preekstoel die aan de zesde pilaar aan de Noordkant van de kerk was. Daar tegenover stond dan half rond de zesde pilaar aan de zuidzijde de burgemeestersbank.

In 1800 was de Oude Kerk zo bouwvallig geworden dat men in 1807 besloot deze af te breken en op deze plaats een nieuw kleiner kerkgebouw te plaatsen. In 1809 werd dit in gebruik genomen. In de Oude Kerk stond een mooi orgel en dit zou in de Nieuwe Kerk geplaatst worden. Dit is echter niet gebeurd. Wat hierbij waarschijnlijk meespeelde was dat muziek in de kerk als zondig werd gezien dus

er werd vanaf het begin gewerkt met een voorzanger die vanaf de voorzangerslessenaar op het doophek de gemeente begeleidde. In 1864 kwam de voorzitter van de Kerkvoogden en destijds burgemeester, Dirk van Egmond, met het voorstel om een orgel in de kerk te plaatsen. Dit had nogal wat voeten in de aarde. De heer Hero Stand, notabele en ook burgemeester, was daar fel op tegen. Hij vond muziek in de kerk erg werelds en kocht liever een zilveren Avondmaalstel dan een orgel. Hij heeft het via allerlei landelijke en provinciale instanties proberen tegen te houden. In 1865 is het huidige orgel dan toch ingewijd dankzij een lening van de drie kerkvoogden die op het bordje onder het orgel vermeld staan.

In de Oude Kerk was de koster ook doodgraver en dit bleef zo tot er niet meer in de kerk mocht worden begraven. Maar de begraafplaats bleef onder het beheer van de kerk en de koster was verantwoordelijk voor het begraven. Na een aantal conflicten over de begrafenistarieven met vooral buitenkerkelijken werd in 1925 een overeenkomst gesloten met de gemeente dat de verantwoordelijkheid voor het begraven bij de burgerlijke gemeente kwam te liggen en werd de begraafplaats overgedragen aan de burgerlijke gemeente. Intussen is de begraafplaats behoorlijk uitgebreid en wordt ook volledig beheerd en onderhouden door de gemeente.

De toren met daarin de luidklok en het uurwerk zijn sinds Napoleon eigendom van de gemeente. Het uurwerk wordt wekelijks opgewonden door iemand van de gemeente. Op zondagen wordt voor de kerkdienst de klok geluid door de koster. Maar bij begravenissen doet iemand van de gemeente dat en daarvoor moet aan de gemeente worden betaald.

Activiteiten

In het kerkgebouw vindt een aantal activiteiten plaats waarvan de wekelijkse kerkdienst op zondagmorgen natuurlijk het belangrijkste is. Daarnaast wordt het gebouw voor diverse andere zaken gebruikt, zoals begravenissen en heel soms een bruiloft. De begravenissen kunnen met of zonder kerkdienst plaatsvinden. Dan wordt de kerk gebruikt als aula en wordt er meestal vanuit de kerk begraven op het kerkhof. Daarna kan men in de kerk condoleren en wordt er koffie geschonken.

Eens in de maand is er op woensdagochtend koffiedrinken waar wij met elkaar in gesprek kunnen gaan. Soms worden er films gedraaid of andere dingen georganiseerd. Altijd heel gezellig.

Op Paasmorgen verzorgt de Diaconie altijd een paasontbijt waar veel mensen gebruik van maken om op deze manier elkaar op een andere manier te ontmoeten.

Verder worden er natuurlijk de vergaderingen gehouden van de Kerkenraad, het College en de Diaconie.

Om het gebouw te onderhouden zijn er vrijwilligers die regelmatig de kerk schoonmaken en twee keer per jaar is er een grote schoonmaak waar de hele groep vrijwilligers dan de kerk grondig schoonmaakt.

Verder wordt er ook twee keer per jaar een ochtend georganiseerd waar een grote groep vrijwilligers het koper uit de kerk poetst, zodat het er weer fantastisch uitziet.

Ook moet het gebouw natuurlijk onderhouden worden. Eens per twee jaar komt Monumentenwacht langs om het gebouw te inspecteren op gebreken. Daarna worden aan de hand van dat rapport en volgens een zesjarig onderhoudsplan reparaties en onderhoud uitgevoerd.

Tijdens de Open Monumentendag is de kerk open voor publiek. Dan wordt er koffie of thee geschonken met voor de liefhebbers wat lekkers erbij.

Oude Kerk

Deze Oude Kerk is in 1807 afgebroken wegens bouwvalligheid en was veel groter dan de Nieuwe kerk, deze was 65 x 20 meter met een toren van ongeveer 70 meter hoog. Het bovenste deel is tijdens de storm in de Kerstnacht van 1660 in de kerk gevallen waardoor er veel vernield was in de kerk. Er is toen een andere spits opgekomen zoals bij het houten model van de Oude Kerk te zien is. Op de beamer in de kerk worden foto's vertoond van het houtsnijwerk dat in de kerk aanwezig is.

Zilveren schaalmodellen

In de kerkzaal is een vitrine met twee zilveren schaalmodellen van 1:100 van de twee uitvoeringen van de Beschuitstoren en een zilveren schaalmodel van 1:100 van het Rechthuis van Wormer. Het Rechthuis stond tegenover de Kerkstraat in de wegberm en half over de Dorpsstraat, met de achterkant in de Dorpssloot. Dit Rechthuis heeft er gestaan vanaf ongeveer 1600 tot 1818 toen het afgebroken is. Beneden bevond zich de waag en een gevangenis. De waag was ook vanuit de

wegsloot bereikbaar want bijna al het vervoer ging over water. Boven was de raadszaal waar het Dorpsbestuur vergaderde. In de raadszaal hing een spreuk die bewaard is gebleven welke nu ook te bewonderen is.

Verder liggen er twee replica's van het zilveren dorpszegel en het kerkelijk zegel. Ook staat er een zilveren model 1:500 van deze Nieuwe Kerk. Met een beamer worden foto's geprojecteerd van het in de kerk aanwezige houtsnijwerk. Vooral het houtsnijwerk op het klankbord boven de Preekstoel is bijna niet te zien en is duidelijker met de foto's op de beamer.